

حيات

مياڙه د اتمانپناه ... دنيا د اها مړه حيات قاتلم ...
- بجه -

اداره مرکزی :

آفريده ، استانبول جاده سنده آفريده
معارف امينلکي پاننده کي داڅره

استانبول بوروسي :

استانبولده ، باب عالي جاده سنده ۸۷ نوروډه
داڅره مخصوصه

نسخه سي هربرده ۱۰ غورځور :

سنة لکي پوسته ايله ۵ ليرا .
(اجنبي مملکتلر ايجين ۵ دولار) .

ابونه و اعلان ايشلري ايجين استانبول بوروسه
مراجعت ايډيلير .

يازي ايشلرينک مرجهي آفريده مرئيدر .

صافي : ۴۰

آفريده ، ۱۰ ايلول ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

مصابحه :

۳۰ آغستوس

بعض ظفرلر و مدافعهلر واردر که بذاته
اهميتلدر ، و برملت ايجون باشلي باشنه برقيمت
تشکيل ايده رلر . بعض وقعه لرده واردر که بالخاصه
استقبال اوزرينه اولان تاثيري اعتباريله تاريخ
صحيفه سنده اونو توملاسي امکاني اولمايان بر ايز
بير اقيرلر . ۳۰ آغستوس هرايکي اعتبارله ده مهم
بر تاريخدر . دنيا نك اک قوتلي ملتري طرفندن
حمایه کورم رک آفريده اوکته قادار کلن مستولي
اردو ۳۰ آغستوسده اک قطعي ضربه يي
يه مش و عادتاً نفرتدن قودوران آنادولینک
عظمتلي داغلري دوشمان سورولريني آزمش
ويوتمشدي .

ظالم استيلاجيلرک قلبنه حواله ايديلن بو
اولدوروجي ضربه ياشايان بر ملتک عظمتلي بر
حمله سنک اثری ، پک يوکک بر عسکري دهانک
محصوليدر . بويله اولديني ايجوندر که نتیجه سي
بر طرفه بير اقيلسه بيله بذاته بو ظفر بويوک بر
اثردر . بعضيلري بوني بر معجزه تلقی ايديلر .
اولدن ياپيلان حساب ايله بونک تقديري امکاني
اولماديقي سويله ديبلر . بعضيلري ايسه «معجزه»
سوزيني معناسز کوردیلر . اولدن دوشونولش ،
خطوه خطوه امنيتله تطبيق ايديش بر پلانک
نتیجه سي اولارق قبول ايله ديبلر . اکر استقلال
حربنده اراده قدرتي ، تضيق آلتنده ازيلک

محکوم قیلان بر ملتک حمله سي حساب قاتيلماسه
بوتون اوحرب ، بو ظفر بر معجزه در . چونکه
تورک ملتک اجنبي تضيقيله اولدن تخميني امکانش
اولاجق صورته آرمان ارادی قوتی ، بالخاصه
اردونک باشنده بولونان دهانک قدرتي در که بوتون
مادی مشکلاتی يهنش و بواشالسر ظفري
يارا تمشدر . اکر بونلر حساب ايديلر سه اورتاده
معجزه و تصادف دینه بيله چک برشي بو قدر : تورک
اردوسنک خصمنه چوق فائق اولان اراده سي و بويوک
قوماندانک دهاسي بو ظفري وجوده کتير مشدر .
يالکزانسان قدرتي ، نه بر ملتک کوسته ره چکي معنوی
حمله يي ، نه بر داهينک استقبالده ياپاييله چکي اثری
بر رياضي دستور حالنده تثبيت ايده بيلير . بونک
ايجوندر که خارجدن کورنلر اونی بر معجزه
عد ايديلر . ظفرک بويوک قوماندانی ايسه
اولدن حاضر لانش بر پلانک تطبيقندن باشقه
برشي کورمه مشدر . ذاتاً بويوک آدمک علی العاده
انساندن فرقی قوتی تقدير ايله سي ، استقبالی
ابداع ايده بيله چکني وضوحه بيلمه سيدر . بويوک آدم
ايجون چوق شعورلي و طبيعي اولان بو حرکت
علی العاده انسان ايجون فوق العاده بر اثر ،
بر معجزه اولور . (۳۰ آغستوس) کونی
تاريخده ملي قدرتي ، بويوک دهانک اک عظمتلي
بر اثرينه اشارت اولارق قالاچقدر .

فقط بوقادار دکادر . بو ظفر تورک ملتنه
بوسبوتون يکي بر استقبال آچمشدر ، او ظفرله
يالکزانستقلال قورتارماق ، استقبالده چوق
قوتلي بر مفکوره ايله يورويه بيلمک امکاني ده
بولدق . ۳۰ آغستوس ظفري ملي قدرت
ياراندي ، فقط ظفريده ملي قوتی آرتيردي .
اونک ايجوندر که بو کون مدني مفکوره مزه
دوغرو سرعتله يورويه بيليرور .
بويوک جدالمزده آنادولونک باغرنده دوغان
بويوک حمله و عزملي روح ، بويله هر سنه تازه له نه
رک ، قوتله نه رک عصر لرجه دوام ايده چک ،
وطن ايجون اولن مقدس شهيدلرله استقلال
قورتاران بويوک تورک لک رک خاطر لري و داستانلري
کنجک ايجون ابدی بردستور اولارق ياشاياچقدر .
۳۰ آغستوس ظفري ايله يکي تورکيه تأسس
ايتدي . هر ساحه ده يارا تمقده اولديقمز بويوک
انقلابک تمللري بش سنه اول اردومزک آق
دکزه دوغرو بيلديريم کي آق دینی کونلرده
آيتلدي . بلکه يارين بر مدق بو بويوک ظفرک
شرق عالمده کي تاثيريني ده بزه آکلانا بيله چکدر .
چونکه اوتاريخ ديگر مظلوم ملت ايجونده بر
يارام اولدي . تحسیده بو اشتراک اونلرک
ارادی قدرتي ده آرتيرماديقي آرتيرمياچغني
کيم ادا ايله بيلير ؟

ترقى فكرينك منشا و نظامى

(فرانسوا برنجه) ك ظهري

— ٥ —

(١٥) و ١٦ نجى عصر ك طاشفين ترقى و نچد
حمله لرنده هوز كندى تعريف و استقامتى تعيين ايتش
بر حال يوقدى . يكيلرك چوغى باشقه بر مدينك
دوغمق اوزره اولديغى كورمكدن زياده يونان مدينك
« بتكرار دوغمق Renaissance » ده اولديغنه ذاهيدلر .
چونكه يونان فلسفه سته امثالى كورولمه مش بر رسته
توجه ايتك ، اولرى بو شايان دقت ذهابه يعنى ينه
دور دائلى بر تسلسل عقیده سته عودت ايتدير مشدى .
حياتك كرى به كبره مزى متمدنى بر ضرورت
(اولوش) اولديغى بلاترد آنجق (١٩) نجى عصر ك
ادراك ايت يكنه باقيلرسه بو عصره كلينجه به قدار
غالب اولان عقیده : « تاريخ بر تكرار » دن عبارت
اولاجقدر . فقط حيات بزم فكرلر مزه اويوب
كندى نظامنى ده كيشدير ميه جكندن حقيقت حاله
بتكرار دوغان بر مدينيت دكل دوغمق اوزه بولونان
يكي بر مدينيت ك ايلك دهالرى بليرمشدى . يالكز
بونلرك روح و معنا و خصوصيتلرني بوتون وضوحه
كوستره جك بوبوك متفكرلره احتياج واردى . ايشته
بومناهيرت اولالا (فرانسوا بهيقن) [١٥٦١ - ١٦٢٦] ده
نجلى ايتدى . ايتالياهه باشلايان « انتباه » انگريسيون
محكمه لرنيك بي آمان جبروتى و ايتالياك سياسى وحدت
تدريكى يوزندن سكوتلى بر تأمل و احتياطكار بر
اعتدال ايله اولامامشدى . تشويقك نتيجه سيله بر دنبره
فيشقيان و دفعه شاهقه به وارمق ايسته ين بر نظر ، طبيعيله
بوراده دوراميه جق و چارچابوق منكر بر حاله رييلكه
دوشه جكدى . نيته كيم بودورده ايتاليايدن چوق متاثر اولان
فرانسز حيات فكريه سى بوسقوطك آجيلغى بزه « هونته ني »
ايله بر نيه طاندير مشدى . طاشقنقله سقوط خيال
آراسته رقص ايدهن بو كيديشه مثبت بر ذهنييت
وعاقل بر احتياطكارلق آشيلامق لازمدى . بوفيض ده
آنجق حر و سياسى وحدتى تأسس ايتش بر محيطدن
كله بيليردى كه اوده داها (١٣) نجى عصر ده اساس
حريتلرني ا كتاب ايتش اولان انگلتره ايدى .
« انتباه » ك اول ايتالياهه اولديغى حاله اراده ك اول
انجول ايتشه و انگلتره ده بالعكس ك اساسلى بر
سورته انكشاف ايتشه ، ايكي مملكت آره سنده كي
سياسى واجتماعى بنيه نك عظيم فرق لرندن ايلرى كله بيلير .
يكي فيزيك ك بوبوك موجد لرندن برى اولان (غاليله) ني

فرانسز ، بلجيقا مکتبلرنده اولديغى كى ادبيات
تاريخنه عائد بجل و ملخص معلومات و برمك انجمن
آله كتاب يوقدر . كوبريلى زاده فؤاد بكك ٢٠-٢٥
فورماسنى نشر ايتديكي « تورك ادبيات تاريخى » ،
آقرده ده بالذات كنديسنك ده سويله ديكي كى طلبه
كتابى ده كيل ، خوجا كتابيدر . تورك ادبياتى تا
منشاندن اعتباراً سوسپولوژيك برمه تودله كوسترني بو
آردن ادبيات خوجالريمز جوق استفاده ايدرلر .
قطر اورمشر تفصيلاتدر كه طلبه آئنده بولوندير يلاماز .
هافتاده بر ساعته ايتن « ادبيات تاريخى » حقتنه ليشه
طلبه سته عمومى معلومات و برمك اوزره كوبريلى زاده
فؤاد بكك (١٣٤٠) پروگرامنده محرر بر نسيب دائره
سند (يعنى تورك ادبياتك مختلف تظاهريلى و قوللرني
اهمال ايتكمز) ١٥-٢٠ فورماتى بر كتاب قلمه
آلاجقدر كه بونك ده ممكن مرتبه ميدانه چابوق جيتمش
بولونعاسنى تقي ايدهرز .

اون برنجى صنفك ادبيات شعبه سته تخصيص
ايديلن هافتاده ايكي ساعت در سده خاصه آوروپا ادبي مکتب
وسلكلريله ادبي نوعلرني دائر قرأتلره تطبيقاً ايضاحات
وبريله جكدلر . خوجالريمز و طلبه مزه بر سهولت اولق
اوزره انتشار ايديه جك بروشورلر مياننده « هوبه » ،
« درام » ، « باستورال » ، « رومان » . . . كي نوعلره
قلاسيكسيم ، رومانيسم ، ره آليسم مثلى مسلك
و مکتبلر حقتنه معلوماتى حاوى رساله لرده جيقار يلاجقدر .
خلاصه يكي پروگرام ، تورك چوجوغنى عصر ك
احتياج لرنيته كوره تجهيز ايديه جك اساسلره مال كدر .
بوبوك بر غرب متفكرى « عصر مز » ديكر عصر لردن
زياده بوتون جهاني - ماضى و حاليله - احاطه ايديه جك
برافقه صاحب اولق ايتيور . ديور . بومهم سوزى
اونونعاسنى و على العوم تدريساده طلبه روحنه عائد
« علاقه » نك اوياناچى رولى بر دقيقه كوزدن قاجير مامق
شرطيله آرتيق بوتون غيرت و همت و طنبرور ،
مليتپرور مسلكداش لرمزه ، خوجالريمز قايور .

على جانب

هامش : كچن هافتاده كي مقاله مده - آقرده ده
بولونعاسنى - سيله - بعض مرتب سهولرى قالمشدر .
از جمله ايكنجى ستونك دور دنجى سطرنده كي « آلان
اولور » ك دوغريسي « آلان اولدر » ، عيني ستونك
اون يدنجى سطرنده كي « شمعلى مشين » ، « شمسلى
مشين » ، دور دنجى ستونك اون آلتنجى سطرنده كي
« تر و خوش غرام » ، « تر و خوش خرام » اولاجقدر .

ع . ج

يتشديره ن ايتالايان محيطى ، هر ملتك انكشافى انجمن
الزم اولان بر حقوق اساسيه و دمريت سياسيه
محروم اولديغى انجمن و امثالسز اولادى انگريسيون
محكمه لرنيك خشم و غضبه توديع ايتمكدن قورتاره .
مامشدى . ديمك كه اساسلى و دواملى بر ترقيت
برنجى ضماى ، حقوق اساسيه و وحدت سياسيه
صاحيت اوليور . بو شرائط موجود اولادى ساده جه
داهيلرك يتشمه سى ، يتشديكي محيطنه نافع اولقندن زياده
حقوق و حريت سياسيه سى موجود اولان برلره نافع
اوليور . نيته كيم سقوط اجسم حقتنه (غاليله) نك
بولديغى قانون ، طوبخيلقده كوله نك ايسته نيلى نقطه به
اصابتنى تأمين ايديه جك بر تكنيق وجوده كتيردى .
فلط بوندن ك اولآنجق وحدت و حريت سياسيه لرى
انكشاف ايتش ملتار استفاده ايتدى . . .

ترقى فكرينك حقيقتى بر قوت قازانمى ، اول
امر ده ماضينك ساطه لريله قطلى بر محاسبه و تصفيه
يايقى و صوكراده ابريشيله بيله جك يكي حقيقتلره بو
حقيقتلره سوق ايديه جك واسطه لرى يعنى « يكي منطق » ي
قدرتله ارايه و تدوين ايتمكه متوقفدى . بو بوبوك وجهه
نشمول خدمت اولالا (بهيقن) ه ، داها صوكر
(ده قارت) [١٥٩٦ - ١٦٥٠] نصيب اولدى .
بومقاله مز يكيلرك تام معناسيله بيرى و عصرى ترقيت
ك واضح ناظم و مرشدى اولان (بهيقن) ه تخصيص
ايديله جكدلر .

انكتره كي وحدت و حريت سياسيه سنى (١٣) نجى
عصر دنبرى تأمين و كيتدجه نرسين و عيني زمانده
مستقل بر پروتستان كلپاسى تأسيس ايتك صورتيله
روحانى حياتى ده تنظيم ايتش اولان بر مملكتنده
نوميناليس (اوققام) و (روز بهيقن) لردن صوكر
بر (فرانسوا بهيقن) بكه نيردى . آرتق ك مهم دى و سياسى
عصيتلر دوره سنى كچيرمش بر انگلتره نك ك بوبوك
احتياجى مثبت بر علمك اساسلرني آراسه اولاييلر .
دى . (بهيقن) بو معظم ايشك پلانى چيزد كدن
صوكر شو سطرلرى يازيور :

« اساس اولان شى ، روحك كوزلرني اشيايدن اصلا
چو برمه مك و اونلرك خياللرني اولدقلى كي آلفيدر : چونكه
آله ده مساعده ايتمكه بركندى بخيله مزك بر رويا سنى دنياك
حقيقتى بر قويه سى كي كوسترلم . آلهك لطف
و توجهنه استناداً خالفك مخلوقات اوزرنده حك ايتديكي
حرف و جيز كيلرى دوغروا و قيوبوب دوغرويا زاجمى
قوتله اميد ايدلم .

« اى بالجه مخلوقات كورونه بيله جك ضيانك
مقدمه لرني بخش ايدن و اثرلرنيك صوكننده انسان
يوزنى فكر ضيايله پارلاتان حكمتلر باباسى ! سنك
ايبلككدن چيقان و صوكراده بيه سنك شان و شرفكه
رجوع ايديه جك اولان بو اثره عنايت و رهبرك
احسان ايله ! سن ، آلركله ياپديغك اثره دونوب
باقديغك زمان هر شيكك اى اولديغى كوردك ؛
فقط بزلر كندى آلر مزله ياپدقلى مزه دونوب باقديغى

زمان هبسنک نخوت و وجدان عذابی اولدیفنی کوره رک هیچ بر حضور بولامورز . بوندن بویه سنک اثریکی آلین ترلرمله صولارسه قی روت و سحرینه بزیده اشتراك ایتدیرمک لطفنده بولنه جفک امیدنده نر . سکا لایق اولان بو یوکسک حس واشتیا لمری قدسی نیتلر الهام ایتدیکک کیمسه لرك دلالتیه قیلرمله سیندیرمک لطفده بولون و بشر عائله سنی یکی قربانلر و برمکدن معاف قیل ! .

ایشته یپ یکی بر دعا ! ... آرتق بوتون ترلرملرک طبیعت اوزرینه دوکوله جکنی و بشر عائله سنک آنجق بو سایه ده نخوت ، وجدان عذابی و قربانلقدن قورتوله بیله جکنی حس ایتدیر یوروجناب حقندن کندی اثرینی دوغور کوروب دوغور افرمقده داها بویوک بر نعمت بکله مدیکمزی آکلاغق ایستور و صوکرآ « یکی منطق : Novum organum » نام اثرینک ایلك کتانه شوبله باشلیور : « طبیعتک مفسر و ناظری اولان انسان ، بیلکی و افعالتی اشیا نك طبیعی نظامنی کشف ایتدیککی نسبتده توسیع ایده بیلیر . بو کشفده مشاهده و تأملله اولور ، بونلرک خارجنده نه بر شی بیلنه بیلیر ؛ نه ده بر شی یایله بیلیر . آل ومدرکه یالکیز باشنه محدود بر اقتداره مالکدرلر . آلت ایشلر ، آل اوگونور دیرلر . بوندن داها دوغور بر شی یوقدر . آل ایشلری ایچون آلت نه قادر مهمسه فکر ایشلری ایچون ده او قادر مهمدر . حقیقتلری یاقالامق و خطاندن اجتناب ایتک فکر آلنلرینک یاردیمله اولور . . . .

« انسانک طبیعت قارشیننده کی بوتون اقتداری اجسام طبیعی بی برلرینه یاقالامق شومر و آیرمور دن عبارتدر . متباقیسی طبیعت بزم نظرلرملرک خارجنده اولارق کندی سینهنده یاپار . . . . بوکونه قادر اولان علم و معرفتلمرک جوغی علم و اصول ایله آله ایدیلکدن زیاده تصادف و کوره نكک محصولیدرلر . بزروح بشرک قونلرینه قارشى هپ حیرانلق و مداحلق اتمش ، فقط بونلره حقیقی یاردیملر تأمیننی هیچ دوشونمه مشزدر . . . . اسکی منطق (آرسطو منطق) ، حقیقتک تحریسنی تسهیل ایله مکدن زیاده اساسی عامیانه بیلکیلر اولان خطالری تثبیت ایتدیکندن فائده لی اولقدن زیاده مضردر . علمک ایلك اساسلرینی کشف و تحقیق ایده بیلیمک خصوصنده (قیاس) ک هیچ بر خدمتی یوقدر . حتی بونکله اورته اساسلر بیلله بولونه ماز . بو آلت ، طبیعتک درینلرکینه نفوذ ایده بیلیمک ایچون پک ضعیفدر . او بوتون قدرت و سطوتی عرف و آرای محاکمه ایده رکن کوستره بیلیر ؛ بالذات اشیا بی محاکمه و اشیا به نفوذ کلنجه بوندن کور بر سلاح یوقدر . معلومدرکه قیاس ، قضیه لردن مرکبدر ، قضیه لرده کله لردن عبارتدر ؛ کله لرده اشیا نك شوبله بویه یافته لرندن باشقه بر شی دکدر . قیاس بناسنک اقسامنی تشکیل ایده ن معرفتلمرک ایشیادن کلیشی کوزه لچیقاریلش مبهمات اولدقلرینه نظراً بواساسلرله قورولان بر بنانک نه قادر صاغلام اولاجنی میدانده در ! بوکا قارشى استقراردن باشقه چاره یوقدر . علملرک باشند باشه ده کیمسه سنک آلزم اولدیفنی بو زمانده استقرارلر یقندن

باشقه سلامت یولی یوقدر . بوتون بو قصورلرک سببی اسکی علمانک ضعف و عجزلری دکل ، هپ اصولسزلقدر . نیمده و طیفه اسکیلره قارشى حاکمک دکل ، بکیلره ساده جه رهبرلکدر . بونکده نك بر طریق وار : انسانلری واقعه لر قارشیننه سوق ایتک و بوراده اولنلرک نظام و تسلسلرینی تعقیب ایتدیرمک . فقط بونده موفقیت ایچون اولان ذهن بشری صارمش اولان خیاللردن قورتولمق لازمدرکه بونلرک بر قسمی نوع بشردن ، بر قسمی فرددن ، بر قسمی لساندن ، بر قسمی ده مذهب و فلسفی مکتبلردن کلش و ذهنزده صاپلانوب قالمشدر . بو تصفیه دن صوکرآ اسکیلره قارشى اولان وضعیتزده صراحتله میدان چیقار . آلیوم آلزده بولونان علملر بزه تماماً یونانیلردن کلشدر ، روماء عرب و حتی بونلردن صوکرآ کی . و لفلرک اثرلری بویوک بر حجم و قیمتده دکلدلرلر . مقدارلری نه قادر اولورسه اولسون اساسلری کاملاً یونانیلر طرفندن ایجاد ایدیلشدر . بونلرک حکمائی ایسه حقیقت آرامقندن زیاده جدل و مناظره قوبولشلر . کندیلرینی فیلسوف ظن ایده نلر (غورجیاس ، پروتاغوراس ، هپیاس و الخ) کی سوفسطائیلری فیلسوفلق حدودی خارجنه چیقاره رق بونلره اسکی بلاغتجیلر دیملرسه ده حقیقت حالده بو عنوان (افلاطون ، آرسطو ، زنون ، نهپیکور ، سوفراست) و معقبرینه پک اعلا و بریله بیلیر . بن بونلر آراسنده یالکیز بر فرق کورویورم : برنجیلر یالکیز شهردن شهره قوشان و سوزده حکمتلرینی بهالی به صانان سرسری و منفعت آندیش بر طاقه ایکن دیگرلرینک خط حرکتلری داها اصیل و عالیجناب ایدی . چونکه بونلرک هپ بر مسکنلری واردی ، همده مکتبلر آجیور و باد هوا تفلسف ایدیورلردی . بونکله برابر هر ایکی طرفده بعض خصوصلرده فرق لی اولقله برابر هپسی بر مکتب فلسفی التزام ایله ر . فلسفه بی بر حرقت یاقمده و کافه مباحثه جی اولقده مشترک دیله . هپسی ده بر طاقم فرقه لر تأسیس و بر طاقم فلسفی رفضلر احداث و بونلری حرارتله مدافعه ایدیورلردی . یالکیز بونلردن داها اسکی یونان فیلسو . فلری ، مثلاً (آمپدوکل ، آناکساغور ، لوسیپ ، ده موقریت ، پارمنید ، هراقلیت ، کسه نوفان ، فیلولادوس) [بونلره فیثاغوری قائم ایسته یورم ؛ چونکه خرافه پرست ایدی] بونلر هیچ مکتب آجیورلر [هیچ اولمازسه بونی اثبات ایده جک برشی بیلیمورز] ، داها سکونی بر صورتده فلسفه یاییور و حقیقتک تحریسنه جدیت و ساده لک یعنی داها آز کوستریش و جعلیتله چالیشیورلردی ؛ بو حرکت بزه جوق داها حکیمانه کورونیور . نه یازیق که بونلرک اثرلری مرور زمانله عوامک ضعیف ذکا و احتراصلرینه داها اویغون کلن و بالنتیجه داها قولای اقبال کوره ن خفیف یازیلر طرفندن بوغولشدر ؛ بر نه ره بکزه بن زمان بالطبع بزلره اک خفیف و شیشکین فکرلری کتیرمش ، ثقلت و صلابتی اولانلرده دیبه چوکمشدر . بونلر بیلله ملتلرینک نقیصه لرندن تماماً خارج قالمش ده گیللردی . نخوت و بر فرقه تأسیس ایتک حرصلرله بونلرده بر بارجه معلولیلر ، خلقک آلفیشلرینه فضله اهمیت و بریورلردی . بودرجه بوش شپلرک آرقه سندن

قوشمق ایچون حقیقی بولدن صاپلیدی حقیقت کشتی امیدندن واز کچمک لازمدر . بعضی مصر راهلری یونانیلر حقنده : « سز دائماً جوجفسکز ؛ سزده نه علمک اسکیلکی ، نه ده اسکیلکک علمی وار » حکمنی ، داها دوغوروسی پیغمبرلکنی هیچ ده بوش بره یایمه مشلر . فی الحقیقه بوش بوغازلقه جوق مساعدیر لسانه صاحب اولان یونانیلر جوجفلر کی کوزه لکی سومشله تولیدده یایا قالمشدر ، بونک ایچون فلسفه لری سوزده نه قادر برکتی ایسه اثر تولیدنده ده اوقادار قیصر قالمشدر . . . . هله اوزمانک کاشانک آژمنه وامکنه سی حقنده کی معلوماتندن داها دار و محدود نه وار ! هنوز بیک سنه لک بر دورک تاریخی بیلله یوقدی ؛ بوتون تاریخ بر طاقم مصالیرله دورقدیک یالان یا کلیش بر طاقم مناسبتلردن عبارتدی . دنیانک پک کوچوک بر قسمی بیللرکلینک اک بویوک شاهده ی بوتون شمال اقوامنی بلاتفریق « سینلر » نامیله آکلامه لری و بوتون غربیلریده « سه لندر » دیه بیللرلیدر . آفریقا حقنده کی بیلکیلری ده آوروپایه اک یاقین اولان حبشستان حدودینی آشامامشدی . آسیاده (غانز) ک اوتنه سنی هیچ بیلیمورلردی ، یکی دنیانک مختلف قطعه لرینی قولاقندن ایشیمکله اولسون بیلیمورلردی . بر جوق ملتلرک قایناشدینی بر جوق اقلیملر اونلره او قادر بجهولدی که بونلری غیرمسکون اعلان ایتشدردی . اسکیلرک آغیز دولوسیه مدح و اوزون بر سیاحت کی بحث ایتدکلری (ده موقریت) ، (افلاطون) و (فیثاغور) ک کزینتیلرینه کلینجه بونلر واروشلرده دولاشمق قیلندن کوچوک جقبشلر دی . زمانزده ایسه « یکی دنیا » نك بویوک بر قسمی کشف ایدیلدی کی اسکی دنیانک بوتون جوهره سی معلومدر ؛ تجربه و مشاهده لرك یکونی ایسه حدودسز بر صورتده آرتدی . . . .

« یکی منطق » دن انتخاب ایدیلن بوسطرلر تام معناسیله یکی بر متفکرک اسکیلر قارشیننده کی فکر و قناعتلرینی طوق سوزله تثبیت ایتمه سی و بکیلکک انکشاف ایده جکی بولده هانکی منطق یعنی واسطه لرله حرکت ایدیله سی لازمکله جکنی کوستریمه سی اعتباریله حقیقی تجدید و ترقینک اک صاغلام امیدلرینی (بهیقن) ده کورمک هیچ ده حقسز دکدر . (مونته نی) کی (بهیقن) ده مفرط و حسابسز ترقی زعملرینه دوشماندر . از جمله یاپیلان افراطلرک طبیعی بر عکس العمله بر جوق کیمسه لری اسکی مذهبله رجوع ایتدیره جکنی سوبادکدن صوکرآ : « دوشونمورلرکه جوق شارلانانلق ، بوش خولیا انسانلری چابوق بیزارایدهر . بولر نوع بشره انسان حیاتنک امتدادی ، اختیارلفک تأجیلی ، اضطرابلردن نرده ایسه قورتولونه جنی ، طبیعی نقائصک ازاله لری چاره لرینک همان بولونه جنی و الخ کی عجول و طاتلی و عدلرده بولونه رق اونی یوروپورلر . آرتق فی الحقیقه بو قبیل هر هانکی بر کشف بیلله اولسه مفرط نخوت و شارلانانقلرک تولید ایتدیککی بزیکنلکله قارشیلانه جتی ؛ و بو یوزدن بونلره بکزه ر کشفلرده بولونمغه صاواشه جفلرک جبارتلری داها باشلامه دن قیریله جقدر . » ده ر .

« یکی منطق » ساده جه اسمنه باقیلیرسه پک قورو

اجنبی ادبیاتی

هرل

(بوبریه آی)

- واپندوانات ناغوردن -

۱۳

اوبریماقندر

جوجوق ، توز طوپراق ایچنده نه غمسه
اوطور یورسک ، بوتون کون آلکده کی قیریق دکنک
ایله اویناهرق .
بن سنک بوکوجوک قیریق دکنک بارچاسی ایله
اوینادیفکه باقوب کولومسه بوم .
بن کندی حسابلمه مشغولم ، هر ساعت بر
سورورقلری جمع ایدوب دور یوروم .
بلکه سن بکا باقار و دوشونورسک : « نیچین
بوساچا اویونله کونکزی اولدور یورسک ؟ »
جوجوق ، بن آرتق دکنکر وچاموردن یاپما
بورمه کلرله اوینامای اوئوغم .
بن بهالی اویونچاقلر آریورم و آلتون و کومش
بارچالری طوبیلورم .

سن نه بولسهک اوندن براویون جیقاریرسک ،
حالبوکه بن هم وقتی ، هم ده قونمی ، اصلا آله
ایدهمه جکم شیلر آرقاسنده خارجورم .
چوروک قاییمک ایچنده احتراض ده کزینی
کچمه چابالیورم ، واونوتیورم که بن ده بر اویون
اوینامقدهم .

۱۴

منیم

بن ساده جه دیدم که : آقشام بووارلاق آی
(قادم) آغاجک دالری آراسنه صیقشیدینی وقت ،
اونی کیمه یاقالایه مازی ؟

لاکن آغابکم بوکا کولدی و دیدی که : « بیک ،
سن شیمدی به قادار کوردیکم جوجوقلرک اک توحافیسک .
آی بزدن اوقادار اوزاقده ؟ هیچ طوتولورمی ؟ »

بن دیدم که : آغابک ، نه دلیسک سن ! بز
آشاغیده اوینارکن آنه بزه نچرمسندن اکیلوب
باندینی زمان ؛ اوکاده می اوزاقده دیه جکسک باقالم ؟
آغابک نه دیدی که : « سن آبدال بر جوجوقسک !
اما ، بیک ، آی یاقالامق ایچین اوقادار قوجامان
بر آغ نهدن بولاجسک ؟ »

بن دیدم که : « امینم آی سن آلکله یاقالاه
بیلیرسک . »

وطائیسز دستورلرله دولو بر کتاب طن ایدیلیر .
حال بوکه اثر باشند آشاغی یکیلرک هر درلو حس
وفکرلرینه معین و واضح استقامتلر و برمک ایچون
جیرینان برامید وقوی بر شخصیتک جانلی بر مثالیدر .
اورته تحصیلتی باعش هیچ بر کنج تصور ایدیله منزه
بو اثر دن اعظمی درجه ده متنبه اولاسین . جوق معضل
واسراری کورونن طبیعت قارشینده موقیت و غلبه
امیدلرینی جوغالتیق و یکی یکی امیدلر یاراقی خصوصنده
بونک قادار مؤثر بر اثر دها بولونماز . بوراده
سطحی و غایبه سز صرف ایدیلش همان هیچ بر فکر
بو قدر . بالخاصه تجده صوصامش اولان روحلرک
هر درلو امید و امیدسزک حاللرینه قارش غایت نافد
تحلیللر و اصابتی بلا اختیار وجدانا تصدیق ایدیله جک
آمی فقط دوشونور حقیقتلر وار : مثلاً اسکی زمان
علمانی کوزلرنده بو بوتوب کندیلرینی عاجز کوردنلره
قارش : « انسانلرک علمده کی ترقیلرینه مانع اولان
واولری برلرنده میخلایه رق بو حاللرندن ممنون بر اقان
سیلرک باشند ؛ اسکی زمانلرده و بو زمانلرده
یتشوب ده فلسفه نک بو بوک استادلری اولارق طایتمش
و بر جوق مدرسلرجه ده متادیا شیشیریلش کسه لرک
سلطه لرینه قارش بیلنه حدودسز حرمتی کورمک
لازمدر . حال بوکه بونلرک زمان حقنده کی فکرلری
هم آی محاکمه ایدیله مش ، هم ده سطحیدر . قوللاندقلری
اسکی زمان تعبیری ده کوستریورکه بو دورلری
آ کللامش ویا کلش بر اسم قویشلردر . اسکی زمان
دینلیدی دنیانک اسکیلکی و ابرکنلکی آ کلشیلیر .
بو زمان ایسه اسکیلرک یاشادقلری کشفک زمانی دکل ،
اصل بزم یاشادیفمز زماندر . واقعا اسکیلر بزه نسبتله دها
اسکیدرلر . فقط دنیا به نسبتله یکی بردوره یاشامشلردر .
محاکمه سی اولفون ، اموردیده و غوغه امتثال بر آدم
آراندینی وقت بولری کنجلردن زیاده اختیارلرده
آرادیغمز کی عین ماهیتده بر دور آرامق ایجاب
ایته بونی اسکی زمانلرده دکل بالعکس قوتلرینی
دها آی آ کللامش ، معلوماتی آرتدیرمش ، تجربه لرینی
جوغالتمش اولان زمانلرده آراه جفز . چونکه عصر مزده
دنیا دها یاشلی ، مشاهده و تجربه لر جوق دها فضله در .
برده دوشونعلی که سیر و سفر واسطه لری و اوزون
بولجیقلر امکانی زمانلرده فوق العاده آرتمشدر . بو
سایه ده حسابسز شیلر کورولوب کشف ایدیلش
و بوتون بویکی منبعلر فلسفه به قوتلی و زنکین ایشقلر
کتیرمشدر . مادی عالمک بونجه قطعه لرینی طوپراق ،
دکز و بیلدیزلرینی کشف ایتدکن صوکرآ حالا
مضطرب و مأیوس یاشامق و بوتون فکر جانی اسکی
زمان کشفلرینک دار جرجیوه سی ایچنده حبس ایتک
انسانق ایچون عار دکلیدر ؟ »

علمک بیکانه منبعی طبیعتی مشاهده و تجربه ده
کوره ن و بودعوانی امثالسز بر موقیتله مدافعه ایدن
(به یقن) ، کورولورکه نامتناهی بر ترقی و کشفیات
خوالیلرله اوبالاقی برنه طبیعتله یوز یوزه کلوب
اونک نظامی بولق و اونظامه کوره مثبت و قطعی
آدملرله ایلرلرک غایبه سنده در و بوغایه فی الحقیقه
کیت کیده بوتون یکیلره صلح ایچنده یکی بر قهرمانلق
هدفی اولمشدر .

مصطفی شکیب

لاکن آغابک کولدی و دیدی که : « سن شیمدی به
قادر کوردیکم جوجوقلرک اک توحافیسک . اکر
یاقینه کلهیدی سن آیک نه قادار قوجامان اولدیفنی
کوروردک . »

بن دیدم که : « آغابک ، سزک مکتبه سزه
نه صاحبشیلر اوکره تیورلر ! آنه بزی اویمک ایچین
اوستمزه دوشور ا کینجه بوزی اوقادار قوجامان
کورونیورمی ؟ »

لاکن آغابک حالا دیورکه : « سن آبدال
بر جوجوقسک ! »

- ۱۵ -

بریلر یوروی

ا کرانسانلر بن شاهمک سرابی نهره ده دریلک .
لردی ، اوسرای همین هوا به اوچوب غیب اولوردی .
اونک دیوارلری بیاض کوموشدن در و دامی ده بارلاق
آلتیندن در .

سلطان خام بدی آلولی بر سر ایده اوطورور ،
ویدی اقلیمک بوتون آلتین و کوموشی ده گهرنده
مجوهرلر طاقار .

لاکین آنه جکم سنک قولاغکه سوبلیه م ده
کیمسه دویماسین بن شاهمک سرابی نهره ده در .
او ، بزم تاراجامزده ، تولسی جیچکی ساقسینسک
دوردینی کوشه ده در .

پرنسس ، یدی آشیلمازده کیزک تالک سوکنده کی
ده کیز قی بی سنده اویور .

اونی دنیاده بندن باشقا کیمسه بولاماز .
اونک قوللرنده بیله زیکلر وار و قولاغنده ایچی
دانه لری وار ؛ اوزون صاحبزری برلری سوپورور .
بن اوکا المده کی سحرلی دکنکله دوقوندیم وقت
او اویانه جق ، و کولومسه دیکه دوداقلردن مجوهرلر
دوکوله جک .

لاکین آنه جکم دورده قولاغکه سوبلیه م ؛
اوبزم تاراجامزده ، تولسی جیچکی ساقسینسک دوردینی
کوشه ده در .

ده ربه بیقانایه کیتمه دن اول دامک اوستنه
بوتاراجابه بر جیقبور .

بن دیوارلرک کولکله لرینک برله شدیکی کوشه ده
اوطورورم .

بن یانمه یالکز کدم کله بیلیر ، زیراماصالده
بربرک نهره ده کچدیکنی آنجق اوبیلیر .

لاکین آنه جکم قولاغکه سوبلیه م بر بر نهره ده
اوطورور .

او ، بزم تاراجامزده ، تولسی جیچکی ساقسینسک
دوردینی کوشه ده در .

ترجه ایدن :

کنعان هالت